

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

Karelia
ammattikorkeakoulu

**Varhaiskasvatuksen sosionomin osaamiseen
valmentavat opinnot 60 op - 70 op**

Koulutussuunnitelma 2023-2024

Jotpa - koulutushanke

Sisällys

1	Jotpa-koulutushanke 2023-2024	3
2	Koulutussuunnitelma 60 op - 70 op	3
3	Yhteiset opintojaksot kaikille opiskelijoille 50 op.....	6
3.1	Ammatillinen kasvu 5 op	6
3.2	Ihmisen kasvu ja kehitys 5 op	6
3.3	Suullinen ja kirjallinen viestintä 5 op	7
3.4	Ammatillinen vuorovaikutus ja luovat menetelmät 5 op	8
3.5	Sosiaalialan asiakastyön lähtökohdat ja toimintaympäristöt 5 op	8
3.6	Sosiaalipedagogiikan perusteet 5 op	9
3.7	Varhaiskasvatuksen perusteet 5 op	10
3.8	Sosiaalialan eettinen perusta ja vaikuttaminen 5 op	10
3.9	Hyvinvointi ja osallisuus 5 op	11
3.10	Lapsen yhteisöllisyyden ja toimivuuden tukeminen 5 op	11
4	Valinnaiset opinnot 10 op - 20 op	12
4.1	Globaali näkökulma lasten ja lapsiperheiden hyvinvointiin 5 op	12
4.2	Eriyistä tukea tarvitsevan lapsen kohtaaminen ja ohjaaminen 5 op	13
4.3	Lapsen terveyden ja fyysisen hyvinvoinnin edistäminen 5 op	13
4.4	Leikkisä liikkuminen ja toiminallisuus varhaiskasvatuksen ytimessä 5 op	14
4.5	Varhaiskasvatuksen moniammatillinen tiimityö 5 op	15
4.6	Harjoittelu ja osaamisen opinnollistaminen	15
5	Tuutorointi ja ohjaus	16
6	Yhteenvedo	16
	Lähteet	16

1 Jotpa-hanke 2023-2024

Koulutusta varten haettiin rahoitusta Jotpasta, Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta, toukokuussa 2023. Päähakijana oli Laurea-ammattikorkeakoulu ja mukana olivat Karelia-ammattikorkeakoulu ja Metropolia-ammattikorkeakoulu. Myönteinen päätös Jotpasta saatiin 28.6.2023. Hankkeen rahoitus päättyy 31.12.2024. Laurea-ammattikorkeakoulu, Karelia-ammattikorkeakoulu ja Metropolia-ammattikorkeakoulu suunnittelevat ja toteuttavat yhteistyönä koulutushankkeen ja opintokokonaisuudet.

Varhaiskasvatuspalvelujen ajankohtaisen osaamisen uudistamisen tarpeisiin vastataan varhaiskasvatuksen sosionomin opinnoilla. Koulutukseen osallistujien osaaminen kehittyy työelämälähtöisesti ja työura varhaiskasvatuksen tehtävissä mahdollistuu.

Koulutuksessa pilotoidaan työelämälähtöisen ja uudistuvan pedagogiikan menetelmiä ja kehitetään opintojen ohjausta ja koulutusprosesseja opiskelijalähtöisesti. Kehittävällä arvioinnilla saadaan opiskelijoilta ja työnantajilta palautetta koulutuksen jatkuvaksi kehittämiseksi ja hankkeesta tuotettavaa julkaisua varten.

Koulutushankkeen aikana tehdään yhteistyötä työnantajien kanssa tavoitteena mahdollistaa opiskelijoille opintojen suorittaminen työn ohessa ja työn opinnollistamisen opiskelijan varhaiskasvatuksen osaamisen vahvistamiseksi.

Varhaiskasvatuksen sosionomin osaamisen valmentavaan koulutukseen (60 op - 70 op) valittiin opiskelijoiksi syys 2023 aikana Suomessa tai ulkomailla toisen asteen ammatillisen tutkinnon tai korkeakoulututkinnon omaavia henkilöitä Jotpan määrittelemän kohderyhmän mukaisesti.

2 Koulutussuunnitelma 60 op - 70 op

Opinnot toteutetaan suomen kielellä ja verkkokoulutuksena DigiCampusMoodlen alustalla ja Zoom-etäyhteyden kautta. Koulutus on alkanut 9.11.2023 ja päättyy joulukuussa 2024. Opiskelijat ovat koulutuksessa avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijoina. Koulutuksessa on kaikille opiskelijoille yhteisiä opintoja 50 op ja kullekin opiskelijalle valinnaisia opintoja 10 op - 20 op.

Seuraavassa kuviossa esitellään koulutuksen opetussuunnitelma:

Orientoituminen opintoihin ja ammatillinen kasvu 10 op - moduuli

- Koulutuksen aloitus 9.11. 2023
- Suullinen ja kirjallinen viestintä 5 op, syksy 2023 – kevät 2024
- Ammatillinen kasvu 5 op, syksy 2023 – kevät 2024

Sosionomin työ muuttuvissa toimintaympäristöissä 15 op - moduuli

- Sosiaalialan asiakastyön lähtökohdat ja toimintaympäristöt 5 op, kevät 2024
- Sosiaalipedagogiikan perusteet 5 op, kevät 2024
- Ammatillinen vuorovaikutus ja luovat menetelmät 5 op, kevät 2024

Hyvinvointi ja osallisuus yhteiskunnassa 15 op - moduuli

- Hyvinvointi ja osallisuus 5 op, syksy 2024
- Sosiaalialan eettinen perusta ja vaikuttaminen 5 op, syksy 2024
- Ihmisen kasvu ja kehitys 5 op, syksy 2023 – kevät 2024

Varhaiskasvatuksen osaamisen perusteet 10 op - moduuli

- Varhaiskasvatustyön perusteet 5 op, kevät 2024
- Lapsen yhteisöllisyyden ja toimijuuden tukeminen 5 op, syksy 2024

Valinnaisia opintojaksoja min. 10 op – max. 20 opiskelijan valinnan mukaisesti vuonna 2024

Kuvio 1. Varhaiskasvatuksen sosionomin osaamiseen valmentavat opinnot 60 op - 70 op - opetussuunnitelma moduuleineen ja opintojaksoineen syys 2023 - syys 2024

Koulutuksessa on suunniteltu yhteiset arviointikriteerit opintojaksoille, joita voidaan soveltaa tehtävien arvioinneissa. Opintojaksot voidaan arvioida hyväksytty (HYV) - hylätty (HYL) - asteikolla tai 1-5, hylätty (HYL) - asteikolla. Hylätyn suorituksen opiskelija voi täydentää palautteen ja ohjauksen mukaisesti. Opintojen arviointikriteerit tiedotetaan opiskelijoille opintojaksokohtaisesti DigiCampusMoodlen verkkoalustalla.

Hyväksytty - Täydennettävä - Hylätty arviointi kriteereineen on seuraavassa taulukossa:

ARVIOINTIKRITEERIT		
HYVÄKSYTTY	TÄYDENNETTÄVÄ	HYLÄTTY
Suoritus osoittaa osaamistavoitteisiin liittyvien perustietojen ja -taitojen hallintaa ja johdonmukaista käyttöä.	Suoritus osoittaa osaamistavoitteisiin liittyvien perustietojen ja -taitojen niukkaa hallintaa.	Suoritus osoittaa osaamistavoitteisiin liittyvissä perustiedoissa ja -taidoissa olevan virheitä ja/ tai merkittäviä puutteita.
Aiheen käsittely osoittaa kykyä soveltaa ja hyödyntää osaamistavoitteeseen liittyviä tietoja ja taitoja.	Aiheen käsittely yksipuolista, suppeaa ja/ tai irrallista.	Aiheen käsittelyssä on virheitä ja/ tai merkittäviä puutteita.
Osaamistavoitteen osalta toteutus täyttää sille asetetut perusvaatimukset.	Osaamistavoitteen osalta toteutus täyttää niukasti sille asetetut vähimmäisvaatimukset.	Osaamistavoitteen osalta toteutus ei täytä sille asetettuja vähimmäisvaatimuksia.

Taulukko 1. Hyväksytty - Täydennettävä - Hylätty - arviointikriteerit

Kiitettävä (5), Hyvä (3,4) ja Tyydyttävä (2,1) ja Hylätty - arviointi kriteereineen on seuraavassa taulukossa:

ARVIOINTI-KRITEERIT	ARVIOINTIASTEIKKO: 5 kiitettävä – tyydyttävä 1		
Ammatillinen osaaminen	Kiitettävä 5 Tuodaan esiin ja esitellään johdonmukaisesti, perustellusti ja monipuolisesti omaa pohdintaa, kokemuksia ja näkemyksiä kriittisesti reflektoiden.	Hyvä 4 - 3 Tuodaan esiin ja esitellään johdonmukaisesti omaa pohdintaa, kokemuksia ja näkemyksiä.	Tyydyttävä 2 - 1 Tuodaan esiin omaa pohdintaa, kokemuksia ja näkemyksiä.
Teoreettinen tietoperusta, viestintä ja raportointi	Kiitettävä 5 Soveltaa ja arvioi asiantuntevasti, systemaattisesti ja monipuolisesti ajankohtaista teoreettista ja tutkimuksiin pohjautuvaa tietoa. On kattavasti ja monipuolisesti perehtynyt. Lähteitä ja lähdeviitteitä on käytetty asianmukaisesti ja monipuolisesti. Raportointi on looginen ja monipuolinen kokonaisuus.	Hyvä 4 - 3 Soveltaa ja arvioi asiantuntevasti teoreettista ja tutkimukseen pohjautuvaa tietoa. Osoittaa hyvää perehtyneisyyttä. Lähteitä ja lähdeviitteitä on käytetty asiantuntevasti. Raportointi on hyvä ja johdonmukainen kokonaisuus.	Tyydyttävä 2 - 1 Soveltaa ja arvioi teoreettista tietoa. On perehtynyt jonkin verran. On pyrkimystä johdonmukaisuuteen, mutta jää vaillinaiseksi. Asianmukaisia lähteitä käytetty vähäisesti, lähdeviittaukset huolimattomasti.
Eettisyys, yhteistyö ja kehittämisen	Kiitettävä 5 Opiskelija perustelee toimintaansa ammattialan eettisten periaatteiden mukaisesti. Osaa toimia yhteistyössä rakentavasti ja jakaa osaamistaan. Toimii vastuullisesti ja ottaa huomioon toiminnassaan turvallisuuteen liittyviä ja sosiaalisesti kestäviä kysymyksiä. Kehittää itseään ammatillisesti.	Hyvä 4 - 3 Toimii ammattialan eettisten periaatteiden mukaisesti. Osaa toimia yhteistyössä rakentavasti. Ottaa toiminnassaan huomioon toiminnassaan turvallisuuteen liittyviä ja sosiaalisesti kestäviä kysymyksiä. Arvioi omia vahvuuksia ja osaamistarpeitaan.	Tyydyttävä 2 - 1 Osoittaa perehtyneisyyden ammattialan eettisiin periaatteisiin. Noudattaa turvallisuuden ja sos. Kestävän kehityksen ohjeita. Osaa toimia työryhmän jäsenenä. Ymmärtää omien vahvuuksien ja kehittämistarpeiden merkityksen ammatillisessa kasvussa.
Hylätty = HYL	Opiskelija ei tavoita eikä hallitse arviointikriteereiden mukaista osaamista. Opiskelija voi täydentää hylättyä suoritustaan opettajan antaman palautteen ja ohjeen mukaisesti.		

Taulukko 2. Kiitettävä- Hyvä- Tyydyttävä - Hylätty - arviointikriteerit

3 Yhteiset opintojaksot kaikille opiskelijoille

Kaikille opiskelijoille yhteisiä opintojaksoja on 50 op. Opintojaksot jakaantuvat ajallisesti syys 2023 - kevät 2024 opintoihin 15 op, kevät 2024 opintoihin 20 op ja syys 2024 opintoihin 15 op. Opintojen osaamistavoitteet, ajankohta, keskeinen sisältö ja opintojakson arviointi kuvataan seuraavaksi opintojaksoittain.

3.1 Ammatillinen kasvu 5 op

Opiskelijat valittiin Karelian, Laurean ja Metropolian avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijoiksi siten, että noin kolmasosa valituista kunkin ammattikorkeakoulun opiskelijaksi lokakuu - marraskuu 2023 aikana. Opiskelijavalinnasta ja verkkokoulutuksesta tiedotettiin kullekin opiskelijalle erikseen ennen koulutuksen aloitusta. Koulutuksen aloitettiin 9.11.2023.

Tuutorointia ja opintojen ohjausta annetaan ryhmämuotoisesti ja yksilöllisesti. Kullekin opiskelijalle on nimetty tuutoropettaja, joka vastaa opiskelijan opintojen ohjauksesta ja niiden edistämisestä joustavasti opiskelijan osaamis- ja oppimistarpeiden mukaisesti. Opiskelijoihin ollaan aktiivisesti yhteydessä ja tarjotaan tukea ja ohjausta opintojen edistämiseksi. Opiskelijoita tuetaan vertaisryhmätapaamisissa. Kaikille opiskelijoille tarjotaan ammattikorkeakoulujen yhteisiä tilaisuuksia, kuten 9.11.2023 koulutuksen aloitus, yhteisöpäivä kevät 2024 ja sosionomitutkintokoulutukseen hakemisen infotilaisuudet syys 2024.

Ammattikorkeakoulujen tuki- ja hyvinvointipalvelut ovat osallistujien saatavissa koko ajan joustavasti ja annetaan opinto-ohjausta ja palveluohjausta opiskelijan oppimisedellytysten mukaisesti. Opiskelijan tarpeiden mukaisesti tarjotaan erityisopettajan, lukiopettajan, yms. asiantuntijan tukea sekä IT-tukipalvelut ovat opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti käytettävissä.

Opintojaksojen opettajat seuraavat tuutoropettajan lisäksi opiskelijoiden opintojen edistymistä ja tehtävien suorittamista. Opintojaksoilla on ohjaustapaamisia, joissa opiskelijoita tuetaan opintojen suorittamisessa ja oppimisen vahvistamiseksi. Lisäksi opintojaksojen opettajat ja tuutoropettajat voivat antaa opiskelijan tarpeen mukaan lisäohjausta ja tukea.

Tuutoropettajat suunnittelevat ja toteuttavat opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti koko koulutuksen ajan opintojen ohjausta ja tukimahdollisuuksia yhteisesti että kunkin ammattikorkeakoulun opettajien ja asiantuntijoiden kesken.

Ammatillisen kasvun - opintojakso toteutuu koko koulutuksen ajan syys 2023 - syys 2024. Opintojakso arvioidaan hyväksytty - hylätty. Hylätyn suorituksen voi opettajan ohjeen ja palautteen mukaan täydentää.

3.2 Ihmisen kasvu ja kehitys 5 op

Ihmisen kasvu ja kehitys opintojaksolla tavoitteena on oppia tarkastelemaan ihmisen kasvua ja kehitystä yksilöllisenä, elinikäisenä ja kokonaisvaltaisena prosessina. Opintojaksolla tarkastellaan myös ympäristön vaikutusta ihmisen yksilölliseen kasvuun ja kehitykseen. Kehityopsykologinen tieto on tärkeää sosiaalialalla työskenteleville mm. ihmisten kohtaamis- ja palvelutilanteissa. On tärkeää tiedostaa, miten esimerkiksi aikaisemmat kehitysvaiheet ovat vaikuttaneet asiakkaan nykytilanteeseen tai miten asiakasta voisi parhaiten tukea, kun tiedostetaan ihmisen kehitykseen vaikuttavat tekijät tietyssä elämänvaiheessa.

Opintojakson aikataulu: joulukuu 2023 - tammikuu 2024

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- selittää ihmisen kehittymistä eri ikävaiheissa
- tunnistaa ihmisen kasvuun ja kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja osaa selittää niiden merkitystä ihmisen yksilölliseen kasvuun ja kehitykseen
- tulkita teoria- ja tutkimustietoa osana ihmisen kasvun ja kehityksen tukea.

Keskeinen sisältö

- ihmisen kokonaisvaltainen kehitys elämänsä eri vaiheissa
- ihmisen kehitykseen vaikuttavat tekijät
- erityisesti varhaislapsuuden kehitysvaiheet.

Opintojakson arviointi

Opintojakson kokonaisarvosana: 1-5 / HYL. Hylätyn suorituksen voi opettajan ohjeen ja palautteen mukaan täydentää.

3.3 Suullinen ja kirjallinen viestintä 5 op

Viestinnän opintojaksolla painopiste on kirjallisella viestinnällä, jossa tärkeimpänä sisältönä on perehtymisen tieteelliseen kirjoittamiseen ja raportointiin. Lisäksi opintojaksolla huolletaan kieltä kertaamalla oikeinkirjoituksen keskeisimpiä sääntöjä. Ammatillista suullista viestintää harjoitellaan siten, että otetaan kohderyhmän tarpeet huomioon. Tavoitteena on vahvistaa viestinnällisiä valmiuksia, joita erityisesti ammattikorkeakouluopinnoissa tarvitaan. Viestinnän osaamiseen ja Suomi-toisena kielenä ohjausta ja tukea annetaan pienryhmittäin opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti.

Opintojakson aikataulu: marraskuu 2023 - huhtikuu 2024

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- kirjoittaa tutkittuun tietoon pohjautuvaa tekstiä, käyttää luotettavia oman alan lähteitä ja viitata niihin
- kirjoittaa muodoltaan, sisällöltään ja kieliasultaan opinnoissa tarvittavia tekstejä
- viestiä tavoitteellisesti kohderyhmä ja tarve huomioiden sekä
- hyödyntää viestinnässä tietoteknisiä työvälineitä ja valmiita raportointipohjia.

Keskeinen sisältö

- raportointi
- tekstinkäsittely
- tiedonhankinta
- tieteellinen kirjoittaminen
- oikeinkirjoitus
- lähteiden eettinen ja kriittinen käyttö
- lähteiden merkintä
- suullista viestintää
- tekoälyn ja digitaalisen viestinnän hyvät käytännöt

Opintojakson arviointi

Opintojakson kokonaisarvosana: 1-5 / HYL. Hylätyn suorituksen voi opettajan ohjeen ja palautteen mukaan täydentää.

3.4 Ammatillinen vuorovaikutus ja luovat menetelmät 5 op - tekstiin osaamistavoitteet, sisällöt, suoritustavat ja arviointi

Elämme jatkuvassa vuorovaikutuksessa toisten ihmisten ja ympäristömme kanssa. Vuorovaikutus voidaankin ymmärtää suhteessa olemisena toisiin ihmiseen tai ympäröivään todellisuuteen. Se rakentuu sosiaalisessa kanssakäymisessä toisten ja ympäröivän todellisuuden kanssa. Ammatillisen vuorovaikutuksen osiossa perehdytään tarkemmin vuorovaikutukseen ja siihen liittyviin asioihin. Opintojaksolla keskitytään erityisesti vuorovaikutukseen sosiaalialan ammatillisena toimintana sekä siihen liittyviin erityispiirteisiin. Tämän osion keskeisiä käsitteitä ovat vuorovaikutus, dialogisuus, kuunteleminen ja reflektointi.

Luovien menetelmien osassa perehdytään luovien ja toiminnallisten menetelmien käytön lähtökohtiin ja tavoitteisiin sosionomin työssä. Näiden menetelmien käytössä on tärkeää, että ohjaajalla on ymmärrystä siitä, mitä niiden tekeminen tuntuu ja siksi opetukseen sisältyy kokemuksellista oppimista. Lisäksi opintojaksolla kerrytetään työkalupakkia luovien ja toiminnallisten menetelmien harjoitteista ja niiden käytöstä.

Opintojakson aikataulu: huhtikuu 2024 - toukokuu 2024

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- määritellä ammatillisen vuorovaikutuksen keskeiset periaatteet sosiaalialan työssä ja tunnistat vuorovaikutuksen muotoja ja tasoja vuorovaikutustilanteista.
- kuvailla dialogisuuden teoreettisia lähtökohtia, tunnistat dialogin merkityksen asiakastyössä ja osaa dialogisen keskustelun periaatteet
- selittää luovien ja toiminnallisten menetelmien käytön perusteita ja tavoitteita sosiaalialan työssä
- muokata oman kokemuksen kautta luovien ja toiminnallisten menetelmien käytön lähtökohtia ohjaustyössä.

Keskeinen sisältö

- dialogisen vuorovaikutuksen periaatteet
- vuorovaikutus yksilöiden ja ryhmien kanssa (vuorovaikutuksen tasot ja muodot)
- ohjaajuus, luovat ja toiminnalliset menetelmät ja niiden käyttö ohjaustyössä.

Opintojakson arviointi

HYV=Hyväksytty/HYL=Hylätty. Hylätyn suorituksen voi opettajan ohjeen ja palautteen mukaan täydentää.

3.5 Sosiaalialan asiakastyön lähtökohdat ja toimintaympäristöt 5 op

Sosiaalialan työtehtävien ytimessä on ihmisten hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen ja syrjäytymisen sekä huono-osaisuuden ehkäiseminen. Sosiaalialan ihmiskäsitys on holistinen eli kokonaisvaltainen, jossa ihminen nähdään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena kokonaisuutena. Sosiaalialan työssä keskiössä on erityisesti ihmisen sosiaalisen toimintakyvyn edistäminen, jolloin ihmistä tarkastellaan vuorovaikutuksessa ympäristöönsä.

Sosionomit kohtaavat asiakkaansa palvelujärjestelmässä, jossa palveluita organisoidaan eri tavoin. Palveluiden järjestämistä säätelee keskeisesti Suomen lainsäädäntö ja poliittiset päätökset. Sosiaalialan

palveluita järjestetään usein ikäryhmittäin lapsiperheiden palveluina, aikuisten palveluina ja ikäihmisten palveluina. Palveluita voidaan ryhmitellä myös ilmiö- tai tarveperustaisesti, jos niitä ei ole suunnattu millään tietylle ikäryhmälle.

Opintojakson aikataulu: maaliskuu - huhtikuu 2024

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- kuvata sosiaalialan asiakasryhmiä ja heidän moninaisia elämäntilanteitaan.
- tunnistaa erilaisia asiakastyön teoreettisia työorientaatioita ja työmenetelmiä.
- tunnistaa tiimityön ja moniammatillisen yhteistyön merkityksen.

Keskeinen sisältö

Teoreettisesta että käytännöllisestä näkökulmasta tarkastellaan sosiaalialan asiakastyön lähtökohtia ja sosiaalialan asiakastyön toimintaympäristöjä.

Opintojakson arviointi

Opintojakson kokonaisarvosana: 1-5 / HYL. Hylätyn suorituksen voi opettajan ohjeen ja palautteen mukaan täydentää.

3.6 Sosiaalipedagogiikan perusteet 5 op

Opintojaksolla tutustutaan sosiaalipedagogiikkaan, sen historiaan ja kehitysvaiheisiin, sosiaalipedagogiseen näkökulmaan, etiikkaan ja tavoitteisiin sosiaalialan työssä.

Opintojakson aikataulu: helmikuu - huhtikuu 2024

Osaamistavoitteet

Opiskelija tunnistaa

- sosiaalipedagogiikan teoreettiset perusteet
- peruskäsitteet ja alan eri suuntauksia
- sosiaalipedagogiselle työotteelle ominaiset piirteet
- sosiaalipedagogisen työn arvopohjan, etiikan peruskäsitteet ja sosiaalialan ammattieettiset periaatteet
- kriittisen ajattelun merkityksen

Keskeinen sisältö

- sosiaalipedagogiikka tieteen- ja käytännön alana
- sosiaalipedagogiikan juuret ja kehitys.
- keskeiset sosiaalipedagogiset käsitteet ja toimintaperiaatteet
- johdanto eettiseen ajatteluun ja sosiaalialan ammattietiikkaan

Opintojakson arviointi

Opintojakson kokonaisarvosana: 1-5 / HYL. Hylätyn suorituksen voi opettajan ohjeen ja palautteen mukaan täydentää.

3.7 Varhaiskasvatuksen perusteet 5 op

Opintojaksolla lähdetään liikkeelle varhaiskasvatusta ohjaavista asiakirjoista sekä varhaiskasvatuksen yhteiskunnallisesta merkityksestä. Tavoitteena on ymmärtää, millainen varhaiskasvatus on palveluna sekä miten se linkittyy osaksi perheiden palvelujärjestelmää. Lisäksi tarkastelemme, millainen merkitys varhaiskasvatuksella on lapsen kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle.

Opintojakson aikataulu: huhtikuu 2024 - toukokuu 2024

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- määritellä varhaiskasvatuksen tehtävät, tavoitteet ja toimintamuodot sekä palvelujärjestelmän
- tunnistaa varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden merkityksen varhaiskasvatuksen toteuttamisessa ja osaat tulkita sen sisältöjä
- selittää, millainen on varhaiskasvatuksen käsitys lapsesta ja lapsen oppimisesta
- tulkita pedagogisen viitekehyksen sisältöjä
- määrittää varhaiskasvatuksen laadun ja arvioinnin merkityksen ja niihin liittyviä käsitteitä

Keskeinen sisältö

- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, pedagoginen viitekehys
- varhaiskasvatuksen lapsikäsite, oppimiskäsitys,
- lainsäädäntö, varhaiskasvatuksen tavoitteet ja laatu
- varhaiskasvatuksen yhteiskunnallinen merkitys
- huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö
- varhaiskasvatuksen palvelujärjestelmä

Opintojakson arviointi

HYV=Hyväksytty/HYL=Hylätty. Hylätyn suorituksen voi opettajan ohjeen ja palautteen mukaan täydentää.

3.8 Sosiaalialan eettinen perusta ja vaikuttaminen 5 op

Sosiaalialan työtä säätelee lainsäädäntö, mutta lainmukaisuus ei aina takaa oikeudenmukaisuutta. Siksi arjen valintoja ohjaamaan tarvitaan vahvaa ammattietiikkaa. Sosiaalialan ammattilaisilla on myös velvollisuus asettua yhteiskunnalliselta asemaltaan heikoimpien ryhmien puolelle, tukea ihmisiä vaikeissa elämäntilanteissa ja tuoda tietoa kohtuuttomista tilanteista ja syrjivistä rakenteista poliittiseen päätöksentekoon. Opintojaksolla keskitytään sekä sosiaalialan ammattietikkaan että vaikuttamistyön mahdollisuuksiin.

Opintojakson aikataulu: elokuu - syyskuu 2024

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- käyttää erilaisia yhteiskunnallisia vaikuttamisen keinoja.
- selittää sosiaali- ja kasvatusalan työn yhteiskunnallisen merkityksen sekä eettiset periaatteet ja arvot.

Keskeinen sisältö

- sosiaalialan eettiset ohjeet ja ammattietiikka
- sosiaalialan vaikuttamistyö erityisesti varhaiskasvatuksessa
- etiikan osa-alueet, arvot, normit ja moraali

Opintojakson arviointi:

HYV=Hyväksytty/HYL=Hylätty. Hylätyn suorituksen voi opettajan ohjeen ja palautteen mukaan täydentää.

3.9 Hyvinvointi ja osallisuus 5 op

Opintojakson aikataulu: syyskuu-lokakuu 2024

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- tunnistaa ihmisen hyvinvoinnin osatekijät sekä hyvinvointia ja huono-osaisuutta luovia ja ylläpitäviä yhteiskunnallisia rakenteita.
- tunnistaa asiakasryhmien erityistarpeita ja osallisuuden edistämisen lähtökohtia yhteisöissä ja yhteiskunnassa.
- ymmärtää osallisuuden ja yhteisöllisyyden merkityksen ihmisten hyvinvoinnille
- osaa erotella yhteiskunnan syrjäyttäviä rakenteita ja prosesseja
- tunnistaa keinoja syrjäytymisen ehkäisyyn.

Keskeinen sisältö

- hyvinvoinnin osatekijät ja sosiaalinen integraatio
- sosiaaliset riskit ja ongelmat elämän eri vaiheissa
- sosiaalipedagogiset keinot syrjäytymisen ehkäisyssä
- osallisuus ja sen merkitys yhteiskunnassa.

Opintojakson arviointi

Opintojakson kokonaisarvosana: 1-5 / HYL. Hylätyn suorituksen voi opettajan ohjeen ja palautteen mukaan täydentää.

3.10 Lapsen yhteisöllisyyden ja toimijuuden tukeminen 5 op

Lasten sosiaaliset taidot pääsevät kehittymään toiminnassa, jossa lapsi on itse osallisena. Lisäksi leikki ja leikkitilanteet nähdään yhteisöllisyyden rakentumisen näkökulmasta tärkeinä. Opintojaksolla perehdytään siihen, mitä on yhteisöllisyys ja toimijuus varhaiskasvatuksessa, sekä miten varhaiskasvatuksessa voidaan tukea lapsen yhteisöllisyyden, toimijuuden ja osallisuuden rakentumista. Tärkeänä näkökulmana on, miten yhteisöllisyys, toimijuus ja osallisuus tukevat lapsen hyvinvointia.

Opintojakson aikataulu: lokakuu 2024 - marraskuu 2024

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- määritellä yhteisöllisyyteen ja toimijuuden tukemiseen liittyviä käsitteitä
- tunnistaa lapselle tärkeät yhteisöt ja osaat valita keinoja lapsen yhteisöllisyyden ja toimijuuden tukemiseksi
- selittää leikin, leikkiympäristöjen ja leikin ohjaamisen merkityksen lapsen yhteisöllisyyden ja toimijuuden perustana

Keskeinen sisältö

- osallisuus, yhteisöllisyys, toimijuus
- lapsilähtöisyys
- perheiden ja huoltajien osallisuus
- leikki ja leikin perusteet
- toiminnan suunnittelun perusteet

Opintojakson arviointi

HYV=Hyväksytty/HYL=Hylätty. Hylätyn suorituksen voi opettajan ohjeen ja palautteen mukaan täydentää.

4 Valinnaiset opintojaksot

Valinnaisia opintoja kukin opiskelija voi valita viidestä opintojaksosta ja kunkin ammattikorkeakoulun harjoittelusta minimissään 10 op - maksimissaan 20 op.

4.1 Globaali näkökulma lasten ja lapsiperheiden hyvinvointiin 5 op

Opintojaksolla tarkastellaan lapsuuden ja perheen arjen monimuotoisuutta ja lapsen ja perheiden hyvinvoinnin osatekijöitä. Opintojaksolla perehdytään lapsuuden ja lapsikäsitteiden muuttumiseen ja lapsiperheiden nykytilaan suomalaisessa yhteiskunnassa ja globaalisti. Lisäksi tutustutaan yhteiskunnan palveluihin lapsiperheille ja varhaiskasvatuksen merkitykseen osallisuuden tukemisessa, syrjäytymisen ehkäisyssä ja koulutuksellisessa tasa-arvossa.

Opintojakson aikataulu: syyskuu - lokakuu 2024

Opintojakson osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- ymmärtää lapsuuden ja perheen arjen monimuotoisuuden ja tunnistaa lapsen ja perheiden hyvinvoinnin osatekijät.
- tunnistaa lapsuuden ja lapsikäsitteiden muuttumisen ja nykytilan suomalaisessa yhteiskunnassa ja globaalisti.
- ymmärtää lapsuuden ja varhaiskasvatuksen merkityksen osallisuuden tukemisessa, syrjäytymisen ehkäisyssä ja koulutuksellisessa tasa-arvossa.
- tunnistaa lapsen oikeuden anti-rasistiseen kasvatukseen ja ympäristöön sekä osaa edistää näkökulmaa ammatillisesti.

Keskeinen sisältö

- lapsen ja perheen hyvinvoinnin osatekijät
- YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista ja varhaiskasvatuslaki
- sosiaalinen integraatio, lapsiperheköyhyys, syrjäytyminen ja marginalisaatio lapsiperheen ja varhaiskasvatuksen näkökulmasta.
- varhaisen tukemisen muodot. Voimavara-alähtöinen näkökulma.
- anti-rasistinen kasvatus

Opintojakson arviointi

HYV=Hyväksytty/HYL=Hylätty. Hylätyn suorituksen voi opettajan ohjeen ja palautteen mukaan täydentää.

4.2 Erityistä tukea tarvitsevan lapsen kohtaaminen ja ohjaaminen 5 op

Lapsi saattaa tarvita tukea omaan kasvuun ja kehitykseen ja syyt tähän voivat olla moninaisia. Tukea tarjottaessa tulee huomioida lapsen yksilölliset tuen tarpeet edistämällä moninaisesti lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia. Opintojaksolla perehdytään siihen, mitä erityisellä tuella ja erityistä tukea tarvitsevalle lapselle tarkoitetaan ja millaisia asioita on otettava huomioon erityistä tukea tarvitsevaa lasta kohdatessa ja ohjattaessa. Opintojaksolla perehdytään myös lapselle ja perheelle tarjottaviin tukimuotoihin ja palveluihin.

Opintojakson aikataulu: Elokuu 2024 - lokakuu 2024

Opintojakson osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- määritellä mitä erityistä tukea tarvitsevalle lapselle ja erityisellä tuella tarkoitetaan
- kuvailla erilaisia erityisen tuen ilmenemismuotoja
- nimetä erilaisia erityisen tuen palveluja
- havainnollistaa millaisia asioita on huomioitava kohdatessa erityistä tukea tarvitseva lapsi ja suunnitella hänen tarpeitaan vastaavaa toimintaa

Keskeinen sisältö

- erityinen tuki
- lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tuen tarpeet
- erityistä tukea tarvitsevan lapsen kohtaaminen ja ohjaaminen
- erityisen tuen toteutusmuodot ja palvelut

Opintojakson arviointi

HYV=Hyväksytty/HYL=Hylätty. Hylätyn suorituksen voi opettajan ohjeen ja palautteen mukaan täydentää.

4.3 Lapsen terveyden ja fyysisen hyvinvoinnin edistäminen 5 op

Sosionomin osaamisen vahvuuksia ovat lasten ja perheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Lasten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen on tärkeää myös hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamiseksi yhteiskunnassa. Opintojaksolla keskitytään lapsen terveyden ja hyvinvoinnin tukemiseen fyysisen hyvinvoinnin näkökulmasta. Opintojaksolla tavoitteena on tarkastella yleisesti hyvinvointiin vaikuttavia asioita

ja miten terveyttä ja hyvinvointia edistetään kansallisella tasolla. Lisäksi perehdytään erityisesti ruokailun ja liikunnan merkitykseen lapsen kokonaisvaltaisessa hyvinvoinnissa. Tärkeä näkökulma opintojaksolla on myös voimavara- ja lähtöinen ja lempeä näkökulma lasten ja perheiden kohtaamiseen sekä hyvinvointia ja terveyttä haastavien asioiden puheeksi ottoon.

Opintojakson aikataulu: toukokuu 2024 - heinäkuu 2024 TAI elokuu 2024 - lokakuu 2024

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- tunnistaa terveyden ja fyysisen hyvinvoinnin suojaavia- ja riskitekijöitä
- tuntee lapsen fyysisen hyvinvoinnin osa-alueet ja niiden merkityksen osana lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia
- ymmärtää liikunnan ja terveellisen ruokavalion merkityksen lapsen terveyden edistämässä.
- tunnistaa lapsen hyvinvointiin vaikuttavia suojaavia ja riskitekijöitä.
- tietää lapsen terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä kansallisia suosituksia ja tunnistaa niiden merkityksen käytännön työssä.

Keskeinen sisältö

- terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
- hyvinvoinnin osa-alueet keskittyen fyysiseen hyvinvointiin
- liikunnan ja ravitsemuksen merkitys hyvinvointiin
- hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä suojaavat- ja riskitekijät
- hyvinvointiin ja terveyteen liittyvät kansalliset suositukset
- edistävä-, ehkäisevä- ja korjaavatyö.

Opintojakson arviointi

HYV=Hyväksytty/HYL=Hylätty. Hylätyn suorituksen voi opettajan ohjeen ja palautteen mukaan täydentää.

4.4 Leikkisä liikkuminen ja toiminallisuus varhaiskasvatuksen ytimessä 5 op

Opintojaksolla perehdytään lapsen motoriseen kehitykseen, varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositukseen ja liikkumiseen osana lasten fyysistä, sosiaalista ja tunne-elämän kehitystä varhaiskasvatuksessa. Leikilliseen liikkumiseen ja toiminallisuuteen työmenetelmänä varhaiskasvatuksen arjessa sekä kasvattajan rooliin mahdollistajana.

Opintojakson aikataulu: huhtikuu - syyskuu 2024

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- tunnistaa lapsen motorisen kehityksen tärkeänä osa lapsen kasvua ja kokonaiskehitystä
- hyödyntää varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suosituksia osana varhaiskasvatuksen toiminallista toimintakulttuuria
- suunnitella ja toteuttaa toiminallisia oppimistilanteita, joissa liikkuminen on keskeinen elementti varhaiskasvatuksen pedagogiikassa
- hyödyntää leikillistä liikkumista menetelmänä
- selittää liikkumisen osana lasten, sosiaalista ja tunne-elämän kehitystä varhaiskasvatuksessa.

Keskeinen sisältö

- lasten kokonaisvaltaisen ja motorisenkehityksen tukeminen varhaiskasvatuksessa.
- leikillinen liikkuminen ja toiminallisuus varhaiskasvatuksen työmenetelmänä

- kasvattaja liikkuvan arjen mahdollistajana

Opintojakson arviointi

HYV=Hyväksytty/HYL=Hylätty. Hylätyn suorituksen voi opettajan ohjeen ja palautteen mukaan täydentää.

4.5 Varhaiskasvatuksen moniammatillinen tiimityö 5 op - tekstiin osaamistavoitteet, sisällöt, suoritustavat ja arviointi

Opintojaksolla perehdytään varhaiskasvatuksen moniammatillisen tiimityön periaatteisiin sekä yhteisöllisen asiantuntijuuteen käsitteenä. Opintoihin sisältyy oppivan yhteisön periaatteiden, kehittävän arvioinnin ja osallistavan vuorovaikutuksen käsittely yhteisöllisen toimintakulttuurin rakentamisen osa- tekijöinä. Kurssin sisällön keskiössä on varhaiskasvatuksen monialaisen asiantuntijaosaamisen tunnistaminen ja tunnistaminen tiimityön ytimenä.

Opintojakson aikataulu: toukokuu - syyskuu 2024

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- hyödyntää itsensä johtamisen menetelmiä osana varhaiskasvatuksen moniammatillista tiimityötä
- tunnistaa osallistuvan vuorovaikutuksen merkityksen ja sen merkitystä osana varhaiskasvatuksen tiimityötä
- selittää oppivan yhteisön ja yhteisöllisen toimintakulttuurin periaatteita
- tunnistaa moniammatillisen asiantuntijuuden merkityksen osana varhaiskasvatuksen tiimityötä
- hyödyntää teoria- ja tutkimustietoa osana varhaiskasvatuksen moniammatillista tiimityötä

Keskeinen sisältö

- varhaiskasvatuksen tiimityön erityispiirteet
- voimavaraistava tiimityö ja oppiva yhteisö
- moniammatillista osaamista vahvistavan toimintakulttuurin rakentaminen

Opintojakson arviointi

HYV=Hyväksytty/HYL=Hylätty. Hylätyn suorituksen voi opettajan ohjeen ja palautteen mukaan täydentää

4.6 Harjoittelu ja osaamisen opinnollistaminen

Opiskelijoilla on mahdollista suorittaa valinnaisena opintona sosionomikoulutuksen ensimmäisen vuoden harjoittelun joko palkallisena, palkattomana tai osaamisen näytön kautta riippuen opiskelijan aiemmasta osaamisesta.

Koulutukseen valitut opiskelijat omaavat hyvin erilaista aiempaa osaamista työkokemuksensa ja aiemman koulutuksensa ja tutkintonsa kautta. Opiskelijoille mahdollistetaan osaamisen näyttö, kun opiskelija omaa riittävästi aiempaa osaamista suhteessa opintojakson osaamistavoitteisiin.

Opintojaksoilla kytketään sisältöjä sekä myös tehtäviä mahdollisuuksien mukaan sosionomien työalueisiin ja työhön. Opiskelijan ollessa työssä koulutuksen aikana sosiaali- ja terveysalalla, varhaiskasvatuksessa, kasvatus-, ohjaus- ja opetuslalla hänelle mahdollistetaan opintojensa kytkeminen omaan työhönsä ja osaamisensa syventämiseen ja vahvistamiseen sosionomin osaamiseen kytkien.

5 Tuutorointi ja ohjaus

Tuutorointia ja opintojen ohjausta annetaan ryhmämuotoisesti ja yksilöllisesti. Kullekin opiskelijalle on nimetty tuutoropettaja, joka vastaa opiskelijan opintojen ohjauksesta ja niiden edistämisestä joustavasti opiskelijan osaamis- ja oppimistarpeiden mukaisesti. Opiskelijoihin ollaan aktiivisesti yhteydessä ja tarjotaan tukea ja ohjausta opintojen edistämiseksi. Opiskelijoita tuetaan vertaisryhmätapaamisissa.

Ammattikorkeakoulujen tuki- ja hyvinvointipalvelut ovat osallistujien saatavissa koko ajan joustavasti ja annetaan opinto-ohjausta ja palveluohjausta opiskelijan oppimisedellytysten mukaisesti. Opiskelijan tarpeiden mukaisesti tarjotaan erityisopettajan, lukiopettajan, yms. asiantuntijan tukea sekä IT-tukipalvelut ovat opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti käytettävissä.

Opintojaksojen opettajat seuraavat tuutoropettajan lisäksi opiskelijoiden opintojen edistymistä ja tehtävien suorittamista. Opintojaksoilla on ohjaustapaamisia, joissa opiskelijoita tuetaan opintojen suorittamisessa ja oppimisen vahvistamiseksi. Lisäksi opintojaksojen opettajat ja tuutoropettajat voivat antaa opiskelijan tarpeen mukaan lisäohjausta ja tukea.

6 Yhteenveto

Koulutuskokonaisuus on suunniteltu ja toteutetaan yhteistyönä Karelia-ammattikorkeakoulun, Laurea-ammattikorkeakoulun ja Metropolia-ammattikorkeakoulun kesken syys 2023 - syys 2024. Koulutus on rakennettu yhtenäiseksi kokonaisuudeksi, jossa opiskellaan sosionomikoulutuksen ensimmäisen vuoden opintoja ja varhaiskasvatuksen opintoja.

Opiskelijoilta on pyydetään opintojaksoista suullista ja kirjallista palautetta, joiden mukaan opintoja jatkuvasti arvioidaan ja yhteiskehitetään koko koulutuksen ajan. Koulutuksen verkkopedagogiikka kehitetään opiskelijälähtöisesti ja osallisuutta vahvistavin pedagogisin ratkaisujen kautta.

Opiskelija saa suorittamistaan opintojaksoista opintosuoritusotteen Opintopolku.fi - Oma opintopolku - verkkosivulta (<https://opintopolku.fi/oma-opintopolku/>). Kun opiskelija on hakenut sosionomitutkinto-opiskelijaksi ja kun hän on tullut valituksi sosionomitutkinto-opiskelijaksi, koulutuksessa suoritettut opinnot voidaan hyväksyä osaksi sosionomitutkintoa.

Lähteet

Opintopolku.fi - Oma opintopolku <https://opintopolku.fi/oma-opintopolku/>